

CAIS AM GYMERADWYAETH FOESEGOL

Er mwyn i fudd ddeillio o ymchwil ac i leihau'r risg o niwed, mae'n rhaid ei gynnal yn foesebol. Mae'n bosibl na fydd ymchwilydd wedi'i ddiogelu gan yswiriant y Brifysgol os na chafwyd cymeradwyaeth foesebol cyn cychwyn.

Mae'r Brifysgol yn dilyn diffiniad yr OECD o **weithgarwch ymchwil** a geir yn llawlyfr Frascati: "gwaith creadigol a gyflawnir mewn modd systematig er mwyn cynyddu'r stôr o wybodaeth, yn cynnwys gwybodaeth am ddyn, diwylliant a chymdeithas, a'r defnydd o'r stôr hwn o wybodaeth i lunio cymwysiadau newydd". Yn hynny o beth, mae hyn yn cwmpasu gweithgareddau a gyflawnir gan aelodau'r staff, myfyrwyr ymchwil ôl-raddedig, a myfyrwyr ôl-raddedig ac israddedig a addysgir sy'n gweithio ar draethodau hir/prosiectau.

Gelwir yr unigolyn sy'n ymgymryd â'r gweithgarwch ymchwil yn "brif ymchwilydd".

Nid oes angen cymeradwyaeth foesebol ar gyfer archwiliadau arferol, adolygiadau perfformiad, astudiaethau sicrhau ansawdd, profion o fewn gofynion addysgol arferol, a beirniadaeth lenyddol neu artistig.

Darllenwch y nodiadau canllaw cyn cwblhau HOLL adrannau'r ffurflen.

Rhaid i'r ffurflen hon gael ei chwblhau a'i chymeradwyo cyn ymgymryd ag unrhyw weithgarwch ymchwil. Gweler y Rhestr Wirio am fanylion y broses ar gyfer categorïau gwahanol o geisiadau.

ADRAN A: Amdanoch Chi (Prif Ymchwilydd)

Enw llawn:	Sioned Elain Owen				
Ticiwch bob blwch sy'n berthnasol:					
Aelod o staff:	☐	Myfyriwr:	☒	Cymrawd Ymchwil Anrhydeddus:	☐

Cyfadran/Ysgol/Canolfan:	CAADOC - YR ATHROFA		
Campws:	Caerfyrddin		
Cyfeiriad e-bost:	1502449@student.uwtsd.ac.uk		
Rhif Ffôn Cyswllt:			
I fyfyrwyr:			
Rhif Myfyriwr:	1502449	Israddedig	☒
Rhaglen Astudio:	BA Addysg Gynradd gyda SAC	Ôl-raddedig a Addysgir	☐
Cyfarwyddwr Astudiaethau/ Goruchwyliwr:	Sioned V Hughes	Ymchwil	☐

ADRAN B: Cymeradwyaeth ar gyfer Gweithgarwch Ymchwil

A yw'r gweithgarwch ymchwil wedi'i gymeradwyo mewn egwyddor? (gweler y Nodiadau Canllaw ynglŷn â'r broses gymeradwyo briodol ar gyfer lefelau ymchwil gwahanol gan gategoriâu gwahanol o unigolion)		YDY	☒	NAC YDY	☐
Dyddiad					
Os Ydy, nodwch ffynhonnell y gymeradwyaeth (a'r dyddiad os yw'n wybyddus)	Pwyllgor Graddau Ymchwil		☐		
	Pwyllgor Ymchwil y Gyfadrn		☐		
	Arall (noder) Cydlynedd y modiwl: ECAD6003C		☒	08/02/19	

Mae'n **rhaid** cael cymeradwyaeth mewn egwyddor gan y ffynhonnell berthnasol cyn gwneud cais am gymeradwyaeth foesebol.

ADRAN C: Deunyddiau Canllaw Moesebol Allanol

Rhestrwch y dogfennau canllaw moesebol craidd y cyfeiriwyd atynt wrth gwblhau'r ffurflen hon (gan gynnwys unrhyw godau moesebol ymchwil penodol i'r ddisgyblaeth, a hefyd unrhyw ganllawiau moesebol penodol yn ymwneud â'r fethodoleg arfaethedig). Ticiwch i gadarnhau fod eich cynnig ymchwil yn cydymffurfio â'r codau a'r canllawiau hyn.	
<i>Fe fydd yr ymchwil yn ymlynu i ganllawiau BERA</i>	☒
<i>Fe fydd yr ymchwil yn ymlynu i ganllawiau ymchwil y Brifysgol</i>	☒
<i>Fe fydd yr ymchwil yn ymlynu i ganllawiau'r Cyngor Gweithlu Addysg</i>	☒
<i>Mae'r ymchwil o fewn ffiniau trefn arferol yr ystafell ddosbarth ac yn unol â chanllawiau a llythyr am ganiatâd rhieni yr Athrofa.</i>	☒

ADRAN D: Gweithgarwch Ymchwil Cydweithredol Allanol

A yw'r gweithgarwch ymchwil yn cynnwys cydweithwyr y tu allan i'r Brifysgol?	YDY	☐	NAC YDY	☒
Os Ydy, rhodwch enw'r sefydliad allanol ac enw a manylion cyswllt y prif berson cyswllt:				
Sefydliad				
Enw'r person cyswllt				
Cyfeiriad e-bost y person cyswllt				

Pan fo'r gweithgarwch ymchwil yn cael ei gynnal mewn cydweithrediad â sefydliad allanol

A oes gan y sefydliad hwn ei system cymeradwyaeth foesebol ei hun?	OES	☐	NAC OES	☒
Os Oes, atodwch gopi o unrhyw gymeradwyaeth derfynol (neu gymeradwyaeth interim) gan y sefydliad				

ADRAN E: Manylion y Gweithgarwch Ymchwil

Teitl dangosol:	Sut mae'r Gymraeg yn cael ei haddysgu i blant o gefndiroedd di-Gymraeg mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg?		
Dyddiad cychwyn arfaethedig:	11/02/2019	Dyddiad gorffen arfaethedig:	29/04/2019
Pwrpas y gweithgarwch ymchwil (yn cynnwys nodau ac amcanion) Amlinellwch bwrpas, nodau ac amcanion y gweithgarwch ymchwil, yn cynnwys cwestiynau ymchwil allweddol. Dangoswch yn gryno sut mae ymchwil cyfredol wedi llywio'r gweithgarwch arfaethedig ac eglurwch beth bydd y gweithgarwch ymchwil yn ei ychwanegu a sut mae'n mynd i'r afael â maes pwysig. (Uchafswm o 300 o eiriau)			
Pwrpas y prosiect ymchwil yw ymchwilio pa ddulliau sydd fwyaf effeithiol er mwyn addysgu'r Gymraeg i blant o gefndiroedd di-Gymraeg mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg. Bwriedir creu astudiaeth achos o'r hyn a arsylwir yn yr ysgol dan sylw. Bydd yr adolygiad llenyddiaeth yn canolbwyntio ar addysg dwyieithog/amlieithog, pholisi cyfredol am addysg cyfrwng Cymraeg a sut mae plant ifanc yn caffael iaith. Byddaf yn edrych ar ymchwil rhyngwladol er mwyn darganfod enghreifftiau o arfer dda o addysgu ail iaith yn llwyddiannus er mwyn i'r unigolyn fod yn ddwyieithog neu'n amlieithog. Bydd yr ymchwil cynradd yn canolbwyntio ar arsylwi'r dulliau sydd ar waith yn y dosbarth, cyfweld athrawon a chynorthwyyr am y dulliau a ddefnyddir a phryd mae'r iaith gyntaf a'r ail iaith yn cael eu defnyddio gyda'r plant. Byddaf yn dosbarthu holiaduron i'r plant am eu defnydd o'r Gymraeg yn yr ysgol. Byddaf hefyd yn edrych ar bolisiau iaith yr ysgol.			
Dulliau arfaethedig Rhowch grynodedb byr o'r holl ddulliau y gellid eu defnyddio yn y gweithgarwch ymchwil, gan ei gwneud yn glir pa dechnegau penodol fydd o bosibl yn cael eu defnyddio. Os ystyrir yn ddiweddarach bod dulliau heblaw am y rhai a restrwyd yn yr adran hon yn briodol, bydd angen cymeradwyaeth foesegol ychwanegol ar gyfer y dulliau hynny. (Uchafswm o 600 o eiriau)			
Holiaduron – Dosberthir dau set o holiaduron papur, un i'r staff addysgu ac un i'r disgyblion. Bydd yr oedolion yn cael cyfres o gwestiynau i'w hateb, rhai yn galw am ymateb ysgrifenedig, eraill yn ticio bocs. Bydd y plant yn cael cyfres o gwestiynau i'w hateb drwy dicio'r bocs addas. Bydd y cwestiynau wedi eu hysgrifennu er mwyn i'r plant eu darllen yn annibynnol. Bydd plant yn medru gofyn am gymorth yr athro/athrawes neu gynorthwyydd i ddarllen y cwestiwn os bydd angen. Gadael: Os nad ydynt yn dymuno cwblhau'r holiadur, bydd dewis gan y cyfranwyr i ddychwelyd darn gwag o bapur. Cyfweliadau - Byddaf yn cyfweld gyda'r athro/athrawes dosbarth ar ôl y wers. Byddaf wedi paratoi rhai cwestiynau allweddol, ond bydd yn gyfweliad lled-strwythuredig gyda chyfle i sgwrsio a thrafod am y dulliau a ddefnyddir. Byddaf hefyd yn cyfweld â grŵp bach o blant lle gofynnir cyfres o gwestiynau allweddol iddynt. Cynhelir y cyfweliad mewn lleoliad anffurfiol a byddaf yn gwneud nodiadau o'u hymatebion. Gadael: Bydd yr oedolyn yn medru gadael y cyfweliad ar unrhyw bryd drwy ddweud wrthaf nad ydynt yn hapus i barhau. Fe fydd y plant yn cael cardiau gydag wyneb hapus ac wyneb trist. Byddaf yn esbonio eu bod nhw'n medru troi i'r garden wyneb trist ar unrhyw adeg os ydynt yn dymuno gadael y cyfweliad. Ni fyddaf yn gorfodi'r cyfranwyr i ateb unrhyw gwestiwn nad ydynt yn dymuno. Arsylwadau - Byddaf yn arsylwi tri phlentyn yn benodol a hefyd yn arsylwi ar ddulliau dosbarth cyfan. Byddaf yn gwneud nodiadau anffurfiol o'r arsylwadau mewn llyfr bach y bydd yr			

athro/athrawes yn gallu ei weld. **Gadael:** Byddaf yn rhannu fy nodiadau gyda'r athro/athrawes dosbarth ar ôl arsylwi'r wers. Bydd y plant yn gosod post-it gwyrdd ar eu gwaith os ydynt yn hapus i mi ddefnyddio eu data.

Recordio fideo neu sain - Byddaf yn tynnu ffotograffau o weithgareddau ac arfer dda ond byddaf yn sicrhau na fydd wynebau'r plant yn cael eu datgelu. Bydd ffurflen ganiatâd wedi'i arwyddo cyn gwneud hyn. Byddaf yn sicrhau caniatâd pob cyfranogwr. **Gadael:** Bydd y plant yn cael cardiau gydag wyneb hapus ac wyneb trist. Byddaf yn esbonio eu bod nhw'n medru troi i'r garden wyneb trist ar unrhyw adeg os ydynt yn dymuno gadael y recordiad.

Ni fydd enwau plant, athrawon nac oedolion yn cael eu cofnodi ar unrhyw achlysur.

Lleoliad y gweithgarwch ymchwil

Nodwch yr holl leoliadau lle cynhelir y gweithgarwch ymchwil.

Bydd y gweithgarwch ymchwil arfaethedig yn cael ei gynnal ym Mhrifysgol Cymru'r Drindod Dewi Sant ac yn yr ysgol 'profiad dewisol' a PAP.

Gweithgarwch ymchwil y tu allan i'r DU

Os cynhelir gweithgarwch ymchwil dramor, chi sy'n gyfrifol am sicrhau y cydymffurfir ag ystyriaethau moesegol lleol ac y ceisir y caniatâd perthnasol. Nodwch unrhyw ganllawiau lleol sy'n bodoli (e.e. gan gymdeithasau proffesiynol lleol/cymdeithasau dysgedig/prifysgolion) a nodwch a yw'r rhain yn cynnwys amodau moesegol y tu hwnt i'r hyn sy'n arferol yn y DU (rhowch fanylion unrhyw drwyddedau neu ganiatâd sydd eu hangen). Yn ogystal nodwch a oes unrhyw faterion moesegol penodol yn codi yn sgil y cyd-destun lleol lle cynhelir y gweithgarwch ymchwil, er enghraifft, materion diwylliannol sensitif neu achosion lle mae'r cyfranogwyr yn agored i niwed.

AMHERTHNASOL

(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)

ADRAN F: Cwmpas y Gweithgarwch Ymchwil

A fydd y gweithgarwch ymchwil yn cynnwys:	BYDD	NA FYDD
Defnyddio holiadur neu offeryn ymchwil tebyg?	☒	☐
Defnyddio cyfweiliadau?	☒	☐
Defnyddio dyddiaduron?	☒	☐
Arsylwi ar gyfranogwyr a hwythau'n ymwybodol o hynny?	☒	☐
Arsylwi ar gyfranogwyr a hwythau ddim yn ymwybodol o hynny?	☐	☒
Defnyddio recordio fideo neu sain?	☒	☐
Mynediad i wybodaeth bersonol neu gyfrinachol heb gydsyniad penodol y cyfranogwyr?	☐	☒

Defnyddio unrhyw gwestiynau, ysgogiadau prawf neu gyflwyniad a allai, ym mhrofiad rhai, achosi niwed / tramgwydd corfforol, meddyliol neu emosiynol?	☐	✓
Cyflawni unrhyw weithredoedd a allai achosi embaras neu effeithio ar hunan-barch?	☐	✓
Ymchwilio i gyfranogwyr sy'n ymwneud â gweithgareddau anghyfreithlon?	☐	✓
Defnyddio gweithdrefnau sy'n cynnwys twyll?	☐	✓
Gweini unrhyw sylwedd, cyfrwng neu blasebo?	☐	✓
Gweithio gydag anifeiliaid fertebraidd byw?	☐	✓
Dulliau eraill o gasglu data gwreiddiol. Eglurwch yn y blwch hwn	☐	✓

Os atebwyd NA FYDD i bob cwestiwn, yna mae'r gweithgarwch ymchwil yn isel ei risg (yn foesegol) a **gall** fod wedi'i eithrio rhag **rhai** o'r adrannau canlynol (gweler y Nodiadau Canllaw).

Os atebwyd BYDD i unrhyw gwestiwn, ni ddylid ymgymryd â gweithgarwch ymchwil tan y ceir cymeradwyaeth foesegol lawn.

ADRAN G: Cyfranogwyr Arfaethedig

Pwy yw'r cyfranogwyr arfaethedig:	IE	NA
Myfyrwyr neu staff yn y Brifysgol?	✓	☐
Oedolion (dros 18 oed ac sy'n gymwys i gydsynio)?	✓	☐
Oedolion agored i niwed?	☐	✓
Plant dan 18?	✓	☐
Carcharorion?	☐	✓
Troseddwyr ifanc?	☐	✓
Y rhai y gellid ystyried bod ganddynt berthynas arbennig o ddibynol â'r ymchwilydd neu ddidolwr?	☐	✓
Pobl sy'n ymwneud â gweithgareddau anghyfreithiol?	☐	✓
Eraill (noder):	☐	✓

Niferoedd a ffynhonnell y cyfranogwyr

Rhowch amcangyfrif o'r nifer disgwylidiedig o gyfranogwyr. Sut byddwch chi'n dynodi cyfranogwyr a sut cânt eu recriwtio?

Yr amcangyfrif o'r nifer disgwylledig o gyfranogwyr fydd 30 o blant rhwng 4 a 7 mlwydd oed mewn un dosbarth yn y Cyfnod Sylfaen. Bwriedir hefyd cyfweld a'r pennaeth, athrawon dosbarth y Cyfnod Sylfaen a'r cynorthwyywyr dosbarth.

Byddaf yn cael caniatâd gan y tiwtor, cydlynnydd modiwl a'r athro dosbarth cyn cynnal yr ymchwil yn fy nosbarth 'profiad dewisol' a'r uwch-fentor a'r mentor dosbarth yn fy ysgol profiad addysgu proffesiynol.

Gwybodaeth i gyfranogwyr:	BYDDAF	NA FYDDAF	AMH.
A fyddwch chi'n disgrifio'r prif weithdrefnau ymchwil i gyfranogwyr ymlaen llaw, fel eu bod yn cael gwybod beth i'w ddisgwyl?	✓	☐	☐
A fyddwch chi'n dweud wrth y cyfranogwyr fod eu cyfranogiad yn wirfoddol?	✓	☐	☐
A fyddwch chi'n cael cydsyniad ysgrifenedig gan y rhai sy'n cymryd rhan?	✓	☐	☐
A fyddwch chi'n egluro wrth y cyfranogwyr na fydd gwrthod cymryd rhan yn yr ymchwil yn effeithio ar eu triniaeth neu'u haddysg (os yn berthnasol)?	✓	☐	☐
Os yw'r ymchwil yn arsylwadol, a fyddwch chi'n gofyn i'r cyfranogwyr am eu cydsyniad i gael eu harsylwi?	✓	☐	☐
A fyddwch chi'n dweud wrth y cyfranogwyr eu bod yn gallu tynnu'n ôl o'r ymchwil ar unrhyw adeg ac am unrhyw reswm?	✓	☐	☐
Gyda holiaduron, a fyddwch chi'n rhoi'r dewis i gyfranogwyr i hepgor cwestiynau nad ydynt am eu hateb?	✓	☐	☐
A fyddwch chi'n dweud wrth y cyfranogwyr yr ymdrinnir â'u data yn gwbl gyfrinachol ac, os caiff ei gyhoeddi, na ellir eu hadnabod fel eu data hwy?	✓	☐	☐
A fyddwch yn cynnal ôl-drafodaeth gyda'r cyfranogwyr wedi iddynt gymryd rhan, mewn modd sy'n briodol i'r math o ymchwil a gynhaliwyd?	✓	☐	☐
Os atebwyd NA FYDDAF i unrhyw rai o'r cwestiynau uchod, rhwch eglurhad			
(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)			
Gwybodaeth i gyfranogwyr:	BYDD	NA FYDD	AMH.
A fydd pob cyfranogwr yn cael ei dalu?	☐	✓	☐
A fydd offer trydanol arbenigol neu offer arall yn cael ei ddefnyddio gyda'r cyfranogwyr?	☐	✓	☐
A fydd unrhyw fuddiannau ariannol neu fuddiannau eraill i'r ymchwilydd neu'r Brifysgol yn deillio o'r astudiaeth hon?	☐	✓	☐

A fydd y gweithgarwch ymchwil yn cynnwys camarwain cyfranogwyr yn fwriadol mewn unrhyw fodd, neu guddio nodau penodol yr astudiaeth yn rhannol neu'n llawn?	☐	☒	☐
Os atebwyd BYDD i unrhyw gwestiwn, rhowch fanylion llawn			
(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)			

ADRAN H: Risgiau a Ragwelir

Amlinellwch unrhyw risgiau a ragwelir a allai gael effaith niweidiol ar unrhyw rai o'r cyfranogwyr, yr ymchwilwyr a/neu'r Brifysgol, a'r camau a gymerir i fynd i'r afael â nhw.
Risgiau i gyfranogwyr Er enghraifft: gofid emosiynol, datgelu ariannol, niwed corfforol, trosglwyddo data personol, gwybodaeth sefydliadol sensitif Nid oes disgwyl i'r cyfranogwyr fod yn rhan o unrhyw weithgaredd ymchwil nad ydynt wedi cydsynio iddi o flaen llaw. Felly, fe fyddaf yn sicrhau bod yr holl weithdrefnau cydsyniad yn eu lle drwy roi gwybod i'r holl gyfranogwyr am fy ymchwil. Byddaf yn egluro i'r cyfranogwyr bod ganddynt yr hawl i dynnu allan a gadael yr ymchwil, neu fynegi nad ydynt yn dymuno i'w data gael ei ddefnyddio, ar unrhyw adeg. Er enghraifft, fe fyddaf yn gofyn i'r plant os gallaf ddefnyddio eu hatebion o'r cyfweiliadau yn fy ngwaith ymchwil ac yn rhannu fy nodiadau. Byddaf hefyd yn monitro lles y plant ac yn atal unrhyw weithgaredd os bydd unrhyw blentyn yn teimlo'n anghyfforddus. Byddaf yn sicrhau nad oes unrhyw ddata unigol (sgorau crai, canlyniadau perfformiad canfyddadwy unigol) ar gael i Ysgolion/Rhieni, ayyb. Dim ond crynodeb sydd ddim yn adnabyddadwy a fydd yn cael ei ddarparu yn y modd hwn.
Os yw'r gweithgarwch ymchwil yn cynnwys pynciau sensitif neu bynciau sy'n peri gofid neu gywilydd (e.e. gweithgarwch rhywiol, defnydd o gyffuriau) neu faterion sy'n debygol o ddatgelu gwybodaeth sy'n galw am weithredu pellach (e.e. gweithgarwch troseddol), rhowch fanylion y gweithdrefnau i ddelio â'r materion hyn, gan gynnwys unrhyw gefnogaeth/gyngor (e.e. rhifau llinellau cymorth) a gynigir i'r cyfranogwyr. Sylwer, lle bo hynny'n berthnasol, y dylai gweithdrefnau cydsynio ei gwneud yn glir os darganfyddir rhywbeth sydd neu a allai fod yn anghyfreithlon yn ystod prosiect, ei bod yn bosibl y bydd angen ei ddatgelu i'r awdurdodau priodol
Nid oes pynciau sensitif yn cael eu trafod fel rhan o'r ymchwil hwn. Os bydd yr ymchwilydd yn darganfod unrhyw weithgarwch sydd yn peri gofid megis mater yn ymwneud â diogelu plant bydd yn ei ddatgelu i'r awdurdodau priodol. Bydd angen dilyn systemau'r adrodd ar faterion diogelu yr ysgolion dan sylw, sydd yn cael eu gwneud yn hysbys i bob ymwelydd ym mhob ysgol gynradd. (dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)

Risgiau i ymchwilydd

Er enghraifft: diogelwch personol, niwed corfforol, gofid emosiynol, risg o gyhuddiad o niwed/anwedduster, gwrthdaro buddiannau

Bydd yr ymchwil yn digwydd mewn safle diogel o fewn ysgolion cynradd, felly nid oes risg anghyffredin o ran diogelwch. Bydd yr ystafell gyfweild wedi ei lleoli o fewn pob ysgol gynradd ac felly mewn gofod tawel ond cyhoeddus a bydd yr arsylwadau a'r cyfweiliadau gyda phlant yn digwydd o fewn trefn arferol y dosbarth. Y risg i'r ymchwilydd yw y gallaf gael fy nghyhuddo o arfer amhroffesiynol. Byddaf yn rheoli'r risg hon trwy gadw at ganllawiau BERA a dilyn fy nghynllun ymarfer moesegol.

(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)

Risgiau i'r Brifysgol/sefydliad

Er enghraifft: cyhoeddusrwydd gwael, colled ariannol, diogelu data

Ni ddylai fod unrhyw berygl i'r Brifysgol os byddaf yn rheoli'r risg i'r cyfranogwr a'r ymchwilydd fel y manylir uchod. Byddaf yn cynnal yr ymchwil ac yn cynrychioli'r canlyniadau yn onest. Byddaf yn cydymffurfio â fframweithiau, ymrwymadau a safonau moesegol, cyfreithiol a phroffesiynol sy'n ofynnol gan awdurdodau statudol a rheoleiddiol, yn ogystal â Chod Ymarfer Moeseg ac Integredd Ymchwil y brifysgol.

(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)

Canlyniadau niweidiol

Rhestrwch y mesurau a gyflwynwyd i gyfyngu ar unrhyw effeithiau neu ganlyniadau niweidiol yn sgil y gweithgarwch ymchwil, lle bo hynny'n briodol. Dylech gynnwys unrhyw brotocolau mewn argyfwng.

Byddaf yn rheoli'r risg hon trwy gadw at ganllawiau BERA a dilyn fy nghynllun ymarfer moesegol. Fe fyddaf yn cydymffurfio â fframweithiau, ymrwymadau a safonau moesegol, cyfreithiol a phroffesiynol sy'n ofynnol gan awdurdodau statudol a rheoleiddiol, yn ogystal â Chod Ymarfer Moeseg ac Integredd Ymchwil y Brifysgol.

(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)

Y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS)

Os yw gweithgarwch ymchwil yn cynnwys plant neu oedolion agored i niwed, mae'n rhaid cael tystysgrif gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd cyn dod i unrhyw gysylltiad â'r cyfranogwyr hyn.

OES**NAC
OES****AMH.**

A oes tystysgrif DBS wedi'i sicrhau?

☒☐☐**ADRAN I: Adborth, Cydsyniad a Chyfrinachedd****Adborth**

Pa adborth a roddir i'r cyfranogwyr, sut y gwneir hyn a phryd?

Yn dilyn yr ymchwil, byddaf yn rhannu'r canlyniadau gyda'r cyfranogwyr os byddant yn dymuno eu gweld. Mae'r oedolyn yn gallu gwrthod rhoi caniatâd i ddefnyddio'r data. Mae'r plentyn yn gallu rhoi tic neu groes ar bost-it i roi gwybod i mi os gallaf ddefnyddio eu data.

(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)

Cydsyniad gwybodus

Disgrifiwch y trefniadau i hysbysu darpar gyfranogwyr, cyn iddynt roi cydsyniad, o'r hyn mae'n ei olygu i gymryd rhan. Disgrifiwch y trefniadau i gyfranogwyr roi cydsyniad llawn cyn i'r gwaith o gasglu data ddechrau. Os yw'n amhriodol cael cydsyniad yn y modd hwn, eglurwch sut y ceir cydsyniad a sut y cofnodir hynny.

Byddaf yn trafod fy nghynnig ymchwil mewn manylder gyda fy holl gyfranogwyr posibl cyn dechrau'r ymchwil.

Cyfranogwyr oedolion:

Fe fyddaf yn gofyn i bob cyfranogwr oedolyn i gwblhau'r ffurflen ganiatâd isod:

Teitl y Prosiect Ymchwil: *Sut mae'r Gymraeg yn cael ei haddysgu i blant o gefndiroedd di-Gymraeg mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg?*

Enw'r Ymchwilydd: Sioned Elain Owen

- Cadarnhaf fy mod yn deall y wybodaeth gan Sioned Elain Owen (enw'r ymchwilydd) am ei chynnig ymchwil. Rwyf wedi cael y cyfle i ystyried y wybodaeth, gofyn cwestiynau ac rwyf wedi cael ateb boddhaol i'r rhain.
- Deallaf fy mod yn cymryd rhan o'm gwirfodd a bod croeso i mi dynnu'n ôl ar unrhyw adeg, heb roi rheswm.
- Deallaf y gellir defnyddio unrhyw wybodaeth a roddir gennyf mewn adroddiadau, erthyglau neu gyflwyniadau gan y tîm ymchwil.
- Deallaf na fydd fy enw'n ymddangos mewn unrhyw adroddiadau, erthyglau neu gyflwyniadau.
- Cytunaf i gymryd rhan yn yr astudiaeth uchod.

Llofnod: _____ (Llofnod y cyfranogwr)

Dyddiad: _____

Cyfranogwyr Plant:

Gan fod y plant yn y Cyfnod Sylfaen, ni fydd hi'n berthnasol i ofyn am ganiatâd gan y plant ond fe fyddaf yn gofyn am eu cydsyniad (parodrwydd i gymryd rhan yn y gweithgaredd).

Cyfrinachedd / Anhysbysrwydd

Nodwch sut y sicrhewr cyfrinachedd ac anhysbysrwydd y cyfranogwyr mewn unrhyw gynnyrch. Os na chynigir anhysbysrwydd, eglurwch pam.

Fe fydd yr holl ddata a gynhyrchir gan yr ymchwil yn cael ei gadw'n anhysbys. Fe fyddaf yn dileu holl enwau'r cyfranogwyr a'r ysgolion. Fe fyddaf yn sicrhau y bydd yr holl ddata unigol yn cael eu gwneud yn anhysbys.

Fe fyddaf yn adnabod hawliau'r cyfranogwyr i gyfrinachedd ac anhysbysrwydd. Fe fyddaf yn dilyn y gofynion cyfreithiol mewn perthynas â storio a defnyddio data personol fel y nodir yn y Ddeddf Diogelu Data (1988) ac unrhyw ddeddfau tebyg. Fe fyddaf yn sicrhau y bydd y data yn cael ei

gadw'n ddiogel ac na fydd unrhyw ffurf o gyhoeddi, yn cynnwys cyhoeddi ar y rhyngrwyd, yn arwain yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol at dorri cytundeb cyfrinachedd ac anhysbysrwydd.

ADRAN J: Diogelu a Storio Data

Wrth gwblhau'r adran hon cyfeiriwch at Bolisi Rheoli Data Ymchwil y Brifysgol a'r adnoddau helaeth ar dudalennau gwe Rheoli Data Ymchwil y Brifysgol (<http://uwtsd.ac.uk/library/research-data-management/>).

	YDY	NAC YDY
A yw'r gweithgarwch ymchwil yn cynnwys data personol (yn ôl diffiniad y Ddeddf Diogelu Data)? mae "data personol" yn golygu 'data sy'n ymwneud ag unigolyn byw y gellir ei adnabod - (a) o'r data hynny, neu (b) o'r data hynny a gwybodaeth arall sydd ym meddiant y rheolydd data neu sy'n debygol o ddod i'w feddiant. Mae'n cynnwys unrhyw fynegiant o farn am yr unigolyn, ac unrhyw arwydd o fwriadau'r rheolydd data neu unrhyw un arall mewn perthynas â'r unigolyn	☐	☒
Os YDY, rhwch ddisgrifiad o'r data ac eglurwch pam mae angen casglu'r data hyn:		
(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)		
A yw'n cynnwys data personol sensitif (yn ôl diffiniad y Ddeddf Diogelu Data)? Mae "data personol sensitif" yn golygu data personol sy'n cynnwys gwybodaeth am - (a) tarddiad hiliol neu ethnig y gwrthrych data, (b) ei farn wleidyddol, (c) ei gredoau crefyddol neu gredoau eraill o natur debyg, (d) a yw'n aelod o undeb llafur (yn un ôl ystyr Deddf yr Undebau Llafur a Chysylltiadau Llafur (Cydgrynhoi) 1992), (e) ei iechyd neu'i gyflwr corfforol neu feddyliol, (f) ei fywyd rhywiol, (g) cyflawni unrhyw drosedd ganddo, neu honni cyflawni trosedd ganddo, neu (h) unrhyw achos am unrhyw drosedd a gyflawnwyd ganddo neu yr honnwyd iddi gael ei chyflawni ganddo, diddymu achos o'r fath neu ddedfryd unrhyw lys mewn achos o'r fath.	☐	☒
Os YDY, rhwch ddisgrifiad o'r data ac eglurwch pam mae angen casglu'r data hyn:		
(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)		

A fydd y gweithgarwch ymchwil yn cynnwys unrhyw rai o'r gweithgareddau canlynol:	BYDD	NA FYDD
Trosglwyddo data electronig mewn unrhyw ffurf?	☐	✓
Rhannu data ag eraill yn y Brifysgol?	☐	✓
Rhannu data â sefydliadau eraill?	☐	✓
Allforio data y tu allan i'r Undeb Ewropeaidd neu fewnforio data o'r tu allan i'r Deyrnas Unedig?	☐	✓
Defnyddio cyfeiriadau, codau post, ffacsys, e-byst neu rifau ffôn personol?	☐	✓
Cyhoeddi data a allai ganiatáu adnabod unigolion?	☐	✓
Defnyddio system rheoli data?	☐	✓
Archifo data?	☐	✓
Os atebwyd BYDD i unrhyw gwestiwn, rhowch fanylion llawn, gan egluro sut y caiff hyn ei wneud yn unol â'r Ddeddf Diogelu Data (a/neu unrhyw drefn ryngwladol gyfatebol): (dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)		

A fydd y gweithgarwch ymchwil yn cynnwys storio data personol ar un o'r canlynol:	BYDD	NA FYDD
Ffeiliau llaw (h.y. ar ffurf papur)?	☒	☐
Cyfrifiaduron y brifysgol?	☐	☒
Cyfrifiaduron cwmnïau preifat?	☐	☒
Cyfrifiaduron cartref neu bersonol eraill?	☒	☐
Gliniaduron / CDs / disgyrwyd cludadwy / cofbinnau?	☒	☐
Storio yn y "cwmwl" neu wefannau?	☐	☒
Arall – noder:	☐	☐

Yn achos yr holl ddata a storir, eglurwch y mesurau sydd yn eu lle i sicrhau cyfrinachedd y data, yn cynnwys manylion diogelu'r data gan gyfrinair, eu hamgryptio a'u gwneud yn ddienw:

Fe fydd yr holl ddata electronig yn cael ei storio yn anhysbys gyda chod adnabod unigryw (megis Ysgol A neu Ddisgybl 1) yn lle enw'r ysgol ac enw'r cyfranogwr. Fe fydd yr holl ddata yn cael ei storio ar liniadur a choffin gyda chyfrinair ac yn cael ei ddileu ar ôl i'r modiwl gael ei gwblhau'n llwyddiannus. Fe fydd y ffurflenni caniatâd yn cael eu storio ar wahân i'r holl ddata.

(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)

Rhestrwch bawb fydd â hawl gweld y data a gynhyrchir trwy'r gweithgarwch ymchwil:
Yr ymchwilydd, y tiwtor a'r ail farciwr.
(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)
Rhestrwch bawb fydd â rheolaeth o'r data a gynhyrchir trwy'r gweithgarwch ymchwil ac a fydd yn gweithredu fel ceidwad y data:
Yr ymchwilydd a'r tiwtor.
(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)
Rhowch fanylion y trefniadau storio data, yn cynnwys ble caiff y data ei storio, am ba hyd, ac ym mha ffurf. A fydd y data'n cael ei archifo – os felly, sut ac os na, pam.
Fe fydd y prosiect ymchwil a'r data yn cydymffurfio â Rheoliadau Data'r Brifysgol. Fe fydd hefyd yn ymlynu at ofynion y Ddeddf Diogelu Data (1988).
(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)

Mae'r wybodaeth rwyf wedi'i chyflwyno yn gywir ac yn gyflawn hyd eithaf fy ngwybodaeth. Rwyf wedi ceisio dynodi unrhyw risgiau a phroblemau sy'n gysylltiedig â'r gweithgarwch ymchwil ac rwyf yn cydnabod f'ymrwymiadau innau a hawliau'r cyfranogwyr.

Wrth gyflwyno'r cais hwn cadarnhaf drwy hyn fy mod yn ymrwymo i sicrhau y bydd y gweithgarwch ymchwil a enwir uchod yn bodloni [Cod Ymarfer Moeseg ac Integredd Ymchwil](#) y Brifysgol.

Llofnod yr ymgeisydd:

S.E.Owen

Dyddiad: 08/02/2019

I fyfyrwyr:

Athro / Uwch Fentor / Pennaeth:	Dr Sioned V Hughes
Llofnod:	<i>S.V.Hughes</i>
Dyddiad:	

Goruchwyliwr:	
Llofnod:	
Dyddiad:	

Rhestr Wirio: Cwblhewch y rhestr wirio isod i sicrhau eich bod wedi cwblhau'r ffurflen yn unol â'r canllawiau ac wedi atodi unrhyw ddogfennaeth sy'n ofynnol:

☒	Rwyf wedi darllen y nodiadau canllaw a ddarperir cyn cwblhau'r ffurflen.
☒	Rwyf wedi cwblhau HOLL ADRANNAU PERTHNASOL y ffurflen yn llawn.
☒	Cadarnhaf fod y gweithgarwch ymchwil wedi'i gymeradwyo mewn egwyddor.
☐	Rwyf wedi atodi copi o'r gymeradwyaeth derfynol/interim gan sefydliad allanol (lle bo'n briodol).
☐	Rwyf wedi atodi asesiad risg llawn (a HEB gwblhau Adran H y ffurflen hon) (lle bo'n briodol)
☒	Rwy'n deall mai fy nghyfrifoldeb i yw sicrhau y bydd y gweithgarwch ymchwil a enwir uchod yn bodloni Cod Ymarfer Moeseg ac Integredd Ymchwil y Brifysgol.
☒	Cyn cychwyn casglu data rwy'n deall ei bod yn rhaid i'r holl ddogfennau sydd wedi'u hanelu at ymatebwyr (yn cynnwys taflenni gwybodaeth, ffurflenni cydsynio, holiaduron, rhaglenni cyfweiliadau ac ati) gael eu cadarnhau gan y Cyfarwyddwr Astudiaethau/Goruchwyliwr, y tiwtor modwl neu'r Pennaeth Ysgol.

ATODIAD 2 – CANFYDDIADAU’R CYFWELIADAU

Cyfweliadau gyda phlant:

Bl.1 (Grŵp o 4)

Pa iaith ydych chi’n siarad adref?

Pawb yn siarad Saesneg adref - rhiant un ohonynt yn medru siarad ychydig Gymraeg

Pryd ydych chi’n siarad Cymraeg?

Siarad Saesneg ar yr iard tu allan

Rhai yn dweud eu bod nhw’n siarad Saesneg gyda’r menywod cinio

Ydych chi’n siarad Cymraeg tu allan i’r dosbarth?

Chwarae gyda’r ffrwd Saesneg - troi i siarad Saesneg

Canu yn y Gymraeg yn yr Eisteddfod

Hoffi caneuon Cymraeg - canu caneuon Cymraeg yn y gwasanaeth

Cael llyfrau darllen i fynd adref - darllen gyda’u rhieni

Beth ydych chi’n gweld yn anodd am y Gymraeg?

3 ohonynt yn gweld gwaith Cymraeg yn anodd

Gweld hi’n anodd meddwl am y geiriau yn Gymraeg

Gallu “understando” Cymraeg

Ddim yn deall rhai cwestiynau gan yr athrawes - esbonio rhai pethau yn Saesneg os nad ydynt yn deall

Plant wedi troi i siarad Saesneg yn ystod y cyfweliad a defnyddio’r ddwy iaith o bryd i’w gilydd.

Bl.4 (Grŵp o 3)

Pa iaith ydych chi’n siarad adref?

2 ohonynt gyda rhieni Saesneg

1 gyda’r fam yn deall Cymraeg

Pryd ydych chi’n siarad Cymraeg?

Siarad Cymraeg yn y dosbarth ac i athrawon

Siarad Saesneg ar yr iard

Celtiaid Cymreig - rhoi talebau am siarad Cymraeg yn y dosbarth a thu allan

Siarad fwy o Gymraeg oherwydd yr Eisteddfod

Troi i Saesneg pan fydd yr athrawes yn gadael y dosbarth

Pa iaith ydych chi’n defnyddio ar yr iard?

Newid i’r Gymraeg o’r Saesneg os bydd athro yn dod atynt tu allan

Un person yn siarad Saesneg ar yr iard - pawb yn troi i siarad Saesneg

Beth ydych chi’n gweld yn anodd am y Gymraeg?

Un yn dweud bod nhw’n gweld gwneud gwaith cartref yn anodd adref am nad yw ei rhieni yn medru helpu

- 1 wedi dewis ffrwd Cymraeg er bod ei rhieni eisiau fynd i’r ffrwd Saesneg

Pa iaith sydd well gennych ddarllen?

Well gydag un ohonynt lyfrau darllen Cymraeg, y ddau arall yn hoffi darllen yn y ddwy iaith
Dim llawer o lyfrau Cymraeg o ddiddordeb iddynt

Bl.3 (Grŵp o 3)

Pa iaith ydych chi'n siarad adref?

Pawb yn siarad Saesneg adref - 2 ohonynt gyda rhieni sy'n siarad ychydig o Gymraeg

Pryd ydych chi'n siarad Cymraeg?

Siarad Saesneg ar yr iard - plant yn fwy hyderus yn defnyddio'r Saesneg
Athro yn gadael y dosbarth - plant yn siarad Cymraeg a Saesneg
Athrawon yn defnyddio'r Saesneg i esbonio weithiau
Defnyddio'r Gymraeg drwy'r amser heblaw am Literacy
Siarad fwy o Gymraeg oherwydd yr Eisteddfod
Celtiaid Cymreig - rhoi taleb am siarad Cymraeg llawer

Pa iaith sydd well gennych ddarllen?

Darllen llyfrau Cymraeg adref - darllen i'w hunain am nad yw eu rhieni yn deall
Os nad ydynt yn deall gair - cyfieithu ar y ffon
3 ohonynt yn well ganddynt ddarllen llyfrau Cymraeg

Bl.5 a 6 (Grŵp o 5)

Pa iaith ydych chi'n siarad adref?

1 yn siarad Sbaeneg adref
4 arall yn siarad Saesneg adref

Pryd ydych chi'n siarad Cymraeg?

Siarad Saesneg ar yr iard - ddim yn gwybod rhai geiriau Saesneg, fwy hyderus yn siarad Saesneg
Siarad Saesneg pan fydd yr athrawes yn gadael y dosbarth
Celtiaid Cymreig – rhoi talebau allan os bydd plant yn gwneud gwaith Cymraeg da neu'n siarad
llawer o Gymraeg. ANFANTAIS – rhai plant ond yn siarad Cymraeg o flaen y Celtiaid Cymraeg er
mwyn cael talebau

Pa iaith sydd well gennych ddarllen?

Llawer yn well ganddynt ddarllen llyfrau Saesneg. Teimlo nad yw'r llyfrau Cymraeg o ddiddordeb
iddynt. Teimlo bod y llyfrau Cymraeg yn anaeddfed.

Pa iaith sydd well gennych ysgrifennu?

Well gan y grŵp ysgrifennu'n Gymraeg na Saesneg – teimlo bod fwy o gyfleoedd iddynt ymarfer eu
sgiliau ysgrifennu Cymraeg ar draws y Cwricwlwm (ond yn ysgrifennu yn Saesneg yn y gwersi
Literacy). Gyfarwydd gyda defnyddio'r iaith Gymraeg, haws i sillafu.

Un plentyn wedi symud o ysgol Gymraeg ar ddechrau Bl.6 – teimlo fod fwy o Saesneg yn yr ysgol
oherwydd y ddwy ffrwd.

Cymysgedd Bl.3,4,6 (Grŵp o 7)

Pa iaith ydych chi'n siarad adref?

Pob un yn y grŵp yn siarad Cymraeg adref

Pryd ydych chi'n siarad Cymraeg?

Siarad Cymraeg ar yr iard i'r rhai sy'n gallu, siarad Saesneg i'r rhai sydd ddim Troi i siarad Saesneg gyda'r plant o gefndiroedd di-Gymraeg yn y dosbarth
Pawb yn teimlo eu bod nhw'n siarad fwy o Gymraeg oherwydd yr Eisteddfod.
Ceisio siarad Cymraeg i'r plant o gefndiroedd di-Gymraeg

2 o'r grŵp yn rhan o'r Celtiaid Cymreig – rhoi talebau am siarad Cymraeg a gweithio'n dda yn y Gymraeg.

Pa iaith sydd well gennych ddarllen?

Rhan fwyaf o'r plant yn dweud eu bod nhw'n dewis llyfrau Cymraeg os eu bod nhw'n ddiddorol.
Weithiau bydd yr athrawes yn dweud wrthynt am ddarllen llyfrau Cymraeg.

Disgyblion Bl.3 newydd ddechrau dysgu Saesneg yn yr ysgol - fwy hyderus yn y Gymraeg.

(Blynnyddoedd 4,5 a 6 yn cael gwersi Literacy gyda'r ffrwd Saesneg. Bl.3 ddim yn cymysgu (newydd ddechrau Saesneg eleni)

Cyfweliad - Pennaeth Cyfnod Sylfaen - 19/2/19

Sut ydych chi'n cyflwyno'r Gymraeg i'r plant sy'n dod o gefndiroedd di-Gymraeg? Ydych chi'n gweld hyn yn effeithiol?

Boddi nhw yn Gymraeg - osgoi defnyddio'r Saesneg. Weithiau dull "sandwich" (Cymraeg - Saesneg - Cymraeg) - os nad ydynt yn deall. Dim ond yn gwneud hyn yn y tymor cyntaf, ond osgoi ei ddefnyddio gymaint â phosib. Meddwl am les y plant - eisiau bod nhw'n gallu cyfathrebu gydag athrawon hefyd.

Modelu iaith gywir i'r plant. Canu a hwiangerddi yn ddefnyddiol - ailadrodd drwy'r amser.

Defnyddio iaith syml.

EAL (Plentyn o Romania yn y dosbarth) - Defnydd o gardiau fflach - (gallu mynd yn or-ddibynnol ar rain a rhwystro datblygiad yr iaith) Defnyddio Google Translate Romanian - Cymraeg (geiriau yn unig). Defnyddio ychydig o Saesneg gyda nhw weithiau. Mantais weithiau nad ydynt yn gallu siarad Saesneg - gallu pigo'r Gymraeg lan yn well na rhai Saesneg - Cymraeg yn haws.

Cynllun 'Pori drwy stori'; Peniarth yn wych am adnoddau, S4C (Cyw)

Sgiliau cyn iaith (ar lafar) adnabyddiaeth ffonolegol, pethau ar lafar (odlau, hwiangerddi, gwrando ar synau, rhythm, sillafau, curiad, seiniau cyntaf geiriau, seiniau olaf geiriau)

m-a-t: dyma'r sŵn 't' a dangos y llythyren.

Dal nôl o ddangos llythrennau yn y meithrin - fwy o ganu, hwiangerddi fel bod nhw'n barod erbyn y Derbyn.

'Intake' tymhorol yn y Meithrin - clywed fwy o Saesneg oherwydd plant newydd - "sandwich method" yn cael ei ddefnyddio drwy'r amser yn hytrach na ond y tymor cyntaf.

Sut ydych chi'n annog y plant i ddefnyddio'r Gymraeg yn annibynnol h.y. yn yr ardaloedd?

I'r plant sy'n darllen - cyfarwyddiadau i'w darllen yn y Gymraeg

Ddim yn darllen - cyfarwyddiadau i'w clywed ar "Talking Block".

Sut ydych chi'n hybu'r defnydd o Gymraeg tu allan i'r dosbarth?

Tueddi i droi i'r Saesneg ar yr iard. Cael y plant i helpu'r plant arall e.e. "Mae angen i ni helpu _____ i siarad fwy o Gymraeg"

Talebau Celtiaid Cymreig (CS - ennill Dyfan y Ddraig - dosbarth gyda'r fwyaf o dalebau)- rhoi drwy gydol y dydd - annog plant i siarad fwy o Gymraeg. Well rhoi nhw i'r plant yn yr ardal allanol, allan ar yr iard - ardaloedd nad ydynt fel arfer yn defnyddio'r Gymraeg. Ddim yn siarad Saesneg pan fydd oedolyn gyda nhw.

Mwy anodd amser cinio - plant y Meithrin yn rhannu'r iard (siarad fwy o Saesneg gyda nhw).

Ceisio gwneud e'n rhywbeth positif - yn lle dweud 'peidiwch siarad Saesneg', yn hytrach annog nhw i siarad Cymraeg.

Codi safon yr iaith - Gweld bod nhw'n ateb 'Yeah' i bob cwestiwn - rhoi rhestr o gwestiynau i'r cynorthwyyr i ofyn i'r plant drwy gydol y dydd - annog 'ydw' neu'r ateb cywir. Cynorthwyyr dosbarth gyda nhw amser cinio - gofyn cwestiynau drwy'r amser - yn y coridor, amser cinio, gwersi, tu allan... AILADRODD

Ydych chi'n gweld fod mwy yn parhau gyda'u haddysg drwy'r Gymraeg ym Mlwyddyn 1 ar ôl cael eu trochi yn y Meithrin a'r Derbyn?

Rhai yn dechrau Meithrin - rhieni gyda'r weledigaeth o fynd i'r ffrwd Saesneg. Rhieni ddim yn gallu gweld bydd eu plant yn rhugl yn y Gymraeg.

Cyfarfod rhieni Pasg - cael nhw i ddod â phlant gyda nhw i'r cyfarfod er mwyn dangos faint o Gymraeg maen nhw'n gwybod. Plant ddim gyda rheswm i ddefnyddio'r Gymraeg i'r rhieni/tu allan i'r ysgol. Gweld agwedd y rhieni yn newid. Rhai gydag agwedd bositif o'r cychwyn tuag at yr iaith. Mwy yn dewis y ffrwd Gymraeg oherwydd bod y Meithrin a Derbyn yn y Gymraeg. Cyd-destun yr ysgol wedi llwyr newid - 2 dosbarth Saesneg yn unig erbyn nawr.

Y rhai sydd ddim yn gallu pigo'r Gymraeg i fyny oherwydd ADY fel arfer yn dewis y ffrwd Saesneg + rhai sy'n symud o du allan + rhai sydd a'u rhieni yn benderfynol o gael addysg Saesneg.

Sut ydych chi'n cefnogi rhieni o gefndiroedd di-Gymraeg i gynorthwyo eu plant adref?

Apiau Cymraeg, prynu Cds Cymraeg, llyfrau Cymraeg, danfon gwybodaeth adref - angen clywed y Gymraeg tu allan i'r ysgol.

Yr Wyddor - danfon llythyren adref sy'n gyfarwydd i'r rhieni e.e. dd - this - pwysleisio sut i ynganu'r sŵn. (enghraifft yn y pamffledi)

Ddim hawl i ddweud wrth y rhieni pa ffrwd i ddewis - gallu rhoi barn a chynghor ond dewis y rhieni yw hyn ar ddiwedd y dydd.

Gwaith Cartref yn dechrau yn Bl.2 - cyfarwyddiadau dwyieithog

Meithrin - hwiangerddi, QR codes, apiau

Derbyn - llyfr cyswllt - llythrennau i ddysgu, cardiau fflach geirfa, gemau, llyfrau (os ydynt yn barod).

Ysgrifennu sylwadau yn iaith y rhiant.

Un rhiant yn siarad Cymraeg adref - popeth yn mynd adref yn Gymraeg (polisi ysgol) os nad ydynt yn gofyn yn wahanol. Bellach lan yr ysgol - GC drwy'r Gymraeg yn unig - ar gyfer y plant yn unig.

Bl.1 - sillafu - ond pan fyddant yn barod "stage not age".

Gwneud y rhieni yn ymwybodol o wersi Cymraeg, sgiliau llythrennedd a rhifedd sy'n cael eu darparu gan y Sir.

Menter Gorllewin Myrddin - sesiynau gyda rhieni'r tymor cyn i'r plant ddechrau'r ysgol.

Cylch Meithrin ar safle'r ysgol - ddim yn rhan o'r ysgol. Trosglwyddo yn haws i'r ysgol. Plant yn cyfarwyddo gyda staff. Rhannu adnoddau.

Gohebiaeth i rieni - popeth CS yn mynd trwy'r pennaeth CS a CA2... i sicrhau cywirdeb

Tafodiaith ranbarthol - ddim yn annog staff i siarad yn wahanol/mewn ffordd sydd yn anghyfarwydd iddynt. Eisiau i'r plant clywed geirfa newydd o bob rhan o Gymru.

Sut ydych chi'n hybu'r defnydd o'r Gymraeg tu allan i'r dosbarth?

Ar ôl nhw drwy'r amser i siarad Cymraeg gyda'i gilydd. Dibynnu ar gyd-destun ieithyddol y dosbarth, fwy o Gymraeg os bod fwy o Gymry Cymraeg. Ceisio bod nhw'n ennyn balchder am eu Cymreictod - Siarter Iaith, caneuon Cymraeg, Eisteddfod (fwy o Gymraeg yn cael ei siarad yn yr ysgol) gwasanaethau yn Gymraeg

Ydy'r plant yn derbyn cefnogaeth ychwanegol gyda'u Cymraeg (ymyraethau)?

EAL (dim Saesneg gyda'r plant); Uned Iaith ym Mro Myrddin (o'r blaen, ond heb ddefnyddio ers dros 5 mlynedd) - ddim yn cyrraedd lefel 4 danfon nhw hefyd weithiau.

Sut ydych chi'n cefnogi hwyrddyfodiaid gyda'u Cymraeg?

Mynd i'r ffrwd Saesneg yn lle. Digon abl, gallu ymdopi yn iawn.

Ydy hi'n anodd dysgu cymysgedd o gefndiroedd ieithyddol o fewn yr un dosbarth? Sut ydych chi'n delio gyda hyn?

Erbyn Bl.6, digon o'r Gymraeg. Gweld Meithrin a Derbyn Cymraeg yn helpu - plant yn cael eu boddi yn y Gymraeg.

Faint o blant sydd yn parhau gyda'u haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg yng Nghyfnod Allweddol 3 o'r ffrwd Gymraeg?

Llynedd, rhan fwyaf Bro Myrddin. Eleni, tua 7 yn mynd i QE High, falle 2 yn mynd i'r ffrwd Gymraeg yno. Dibynnu ar y flwyddyn a barn y rhieni adref. Mwy yn mynd i QE High eleni.

Oes cyfle i'r disgyblion ddefnyddio'r Gymraeg tu allan i'r ysgol?

Clybiau ar ôl ysgol trwy gyfrwng y Gymraeg rhan fwyaf (rhai o'r ffrwd Saesneg yn ymuno - defnyddio ychydig o Saesneg)

*Ddim yn ystyried eu cefndiroedd ieithyddol ond gwahaniaethu o ran eu gallu personol nhw.

*Un rhiant yn siarad Cymraeg adref - ystyried eu bod nhw'n siarad Cymraeg adref.

*Gwaith cartref allan ond yn Gymraeg yn unig

*Llythyron etc. yn cael eu danfon yn ddwyieithog

Pennaeth: gweld bod y canran sy'n mynd i ysgolion uwchradd cyfrwng Saesneg yn uwch am fod mwy o blant o gefndiroedd di-Gymraeg yn dewis y ffrwd Gymraeg ym ml.1. Rhieni yn teimlo na fyddant yn medru eu helpu yn yr uwchradd ac felly yn dewis ysgolion Saesneg er iddynt gael addysg cyfrwng Cymraeg drwy gydol y cynradd.

Cwestiynau cyfweld – Cydlynnydd y Celtiaid Cymreig

Sut ydych chi'n hybu'r Gymraeg tu allan i'r dosbarth?

Anodd hybu'r Gymraeg yn y dosbarth hyd yn oed. Rhieni wedi dewis rhoi nhw yn y ffrwd Gymraeg. Anodd cael nhw i siarad Cymraeg yn naturiol tu allan i wersi. Clywed plant yn siarad Saesneg tu allan i'r dosbarth

Rhaglen radio - bob amser cinio dydd Gwener ar ôl Eisteddfod

Gwobr Aur Siarter Iaith - credu bydd e'n anodd ei gael: angen clywed y Gymraeg yn cael ei siarad o gwmpas yr ysgol o hyd - ddim yn digwydd.

Ymadrodd bob wythnos ar y swigen tu allan

Beth yw gwaith y Celtiaid Cymreig?

Celtiaid Cymreig yn gyfrifol am yr Eisteddfod, Radio Cynnwr (CymruFM), dosbarthu talebau, sesiynau darllen gyda phlant o'r ffrwd Saesneg, seinydd ar yr iard i chwarae cerddoriaeth yn ystod amser chwarae, darlledu Stwnsh yn ystod amser chwarae gwlyb, Cyw amser clwb brecwast.

Pwy sy'n rhan o'r Celtiaid Cymreig?

Bl.6 - 5, Bl.5 (criw ohonynt - yn ei dosbarth), 4 - 4, 3 - 3, 2-2.

Y rhai sy'n dda yng Nghymraeg - ffrwd Saesneg - rhan o'r CC

MATs Cymraeg - llafar (cyflwyno am ei gwaith) , darllen (cwis ddarllen) ac ysgrifennu (adroddiadau i bapur bro).

Cymraeg Campus - Saesneg

Siarter Iaith - Cymraeg

Ydych chi'n defnyddio'r un mentrau/strategaethau gyda'r ffrwd Saesneg?

Cymraeg Campus (fel Siarter Iaith ond i Gymraeg ail iaith) - Saesneg.

Gweld bod y cyfarfodydd Celtiaid Cymreig yn troi i Saesneg am nad oeddent gyda digon o afael ar yr iaith i ddeall.

Mwy ohonynt yn ymaelodi gyda'r Urdd - chwaraeon yn chwarae rhan yn hyn.

Llawer o'r ffrwd Saesneg ddim yn gwybod beth yw Eisteddfod - dda iddyn nhw

Ydych chi'n cyd-weithio gydag asiantaethau allanol?

Urdd - gwneud rhan fwyaf o bethau Cymraeg

*heb weld llawer o waith y Celtiaid Cymreig - wedi bod yn brysur gyda'r Eisteddfod

ATODIAD 3 – DATA YSGOL – CYD-DESTUN IEITHYDDOL

YEAR GROUP	2011/12		2012/13		2013/14		2014/15		2015/16		2016/17		2017/18		2018/19		2019/20	
W= WELSH E= ENGLISH	W	E	W	E	W	E	W	E	W	E	W	E	W	E	W	E	W	E
R	32	0	41	0	40	0	39	0	38	0	40	0	32	0	32	0	40	0
1	20	14	28	7	25	14	29	6	29	10	36	4	36	6	29	5	20	7
2	29	14	20	16	26	11	28	17	32	6	29	10	35	6	36	7	29	5
TOTAL FPH	81	28	89	23	91	25	96	23	99	16	104	13	103	12	97	12	89	12
FPH %	74%	26%	80%	20%	78%	22%	81%	19%	86%	14%	89%	11%	90%	10%	89%	11%	88%	12%
3	14	10	28	12	19	16	27	11	25	17	32	6	30	12	34	8	36	7
4	13	15	12	10	28	14	20	18	27	8	25	17	30	6	27	12	34	8
5	19	15	13	14	12	12	28	14	18	18	27	8	26	17	31	6	27	12
6	19	17	19	15	13	14	12	11	28	13	18	18	28	8	27	15	31	6
TOTAL KS2	65	57	72	51	72	56	87	54	98	56	102	49	114	43	119	41	128	33
KS2 %	53%	47%	59%	41%	56%	44%	62%	38%	64%	36%	68%	32%	73%	27%	74%	26%	80%	20%
TOTAL SCHOOL	146	85	161	74	163	81	183	77	197	72	206	62	217	55	216	53	217	45
SCHOOL TOTAL FPH+KS2	231		235		244		260		269		268		272		269		262	
SCHOOL %	63%	37%	69%	31%	67%	33%	70%	30%	73%	27%	76%	24%	80%	20%	82%	18%	84%	16%

Cyfoethogi'r Ddarpariaeth

Creaduriaid – W9 a 10
Haf 2017
Dosbarthiadau Non a Sandde

 Tywod/Tuff tray Creu olygfa yn defnyddio dail, tywod er mwyn cuddio creaduriaid bach 	 Dwr Defnyddio'r brogaod, penbyllaid, grifft yn y dwr 	 Paent Paentio lluniau Pili-Pala cymesur yn defnyddio'r dabbers 	 Toes Creu modelau 3D o pili palas a brogaod trwy ddefnyddio torrwy 	 Lliwio Lliwio lluniau o wahanol creaduriaid
 Adelladu Creu cartrefi ar gyfer y creaduriaid bach yn defnyddio lego 	 TGCh Creu cylch bywyd y broga ar HWB 	 Chwarae rôl Chwarae rôl Billi bach y Broga 	 Gwneud Marciau Ysgrifennu enwau'r creaduriaid e.e. broga, pili-pala, yn defnyddio sialc 	 Cornel Greu Creu Pili-pala cymesur yn defnyddio dabbers
 Cornel Ddarllen Ymchwilio i lyfrau creaduriaid. Llyfrau stori a llyfrau ffeithiol am wahanol creaduriaid 	 12345 Mathemateg Chwarae gêm 'Billi Broga' Angen tafu dls a neldio dros y nifer cywir o 'lili pads' 	 Pen bwrdd Jig sôs cylch bywyd y broga a'r pili-pala 	 Darganfod Chwilio am creaduriaid bach yn yr ardal allanol 	
Profïadau Ychwanegol:				

- Llais y plant.

ATODIAD 5 – DATA YR YSGOL – ASESAD GWAELODLIN

Data Asesiadau Sylfaenol – Baseline Assessment Data

2015/16

Baseline assessment outcome code	LCW	LCE	MDT	PSD	PDT
A					
6					
5					
4					
3	-	-	-	-	5
2	2	1	21	6	32
1	27	-	14	32	2
G	9	-	4	1	-
S					
Z					
W					
D					
N					
Average	1	2	1.5	1.1	2.1

2016/17

Baseline assessment outcome code	LCW	LCE	MDT	PSD	PDT
A					
6					
5					
4					
3	-	-	1	-	2
2	2	1	4	2	25
1	6	-	19	27	11
G	16	-	9	10	2
S	12	-	6	1	-
Z	1	-	1	-	-
W					
D					
N					
Average	0.7	2	1	1	1.7

2017/18

Baseline assessment outcome code	LCW	LCE	MDT	PSD	PDT
A	-	-	-	-	-
6	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-
3	-	-	-	1	9
2	5	1	18	6	22
1	9	-	12	19	2
G	14	-	3	6	1
S	5	-	1	2	-
Z	-	-	-	-	-
W	-	-	-	-	-
D	-	-	-	-	-
N	-	-	-	-	-
Average	0.7	2	1.4	1	2.2

- Baseline assessments for 2017/18 are generally low but significantly lower in Welsh and PSD. This follows the trend for the previous two years.

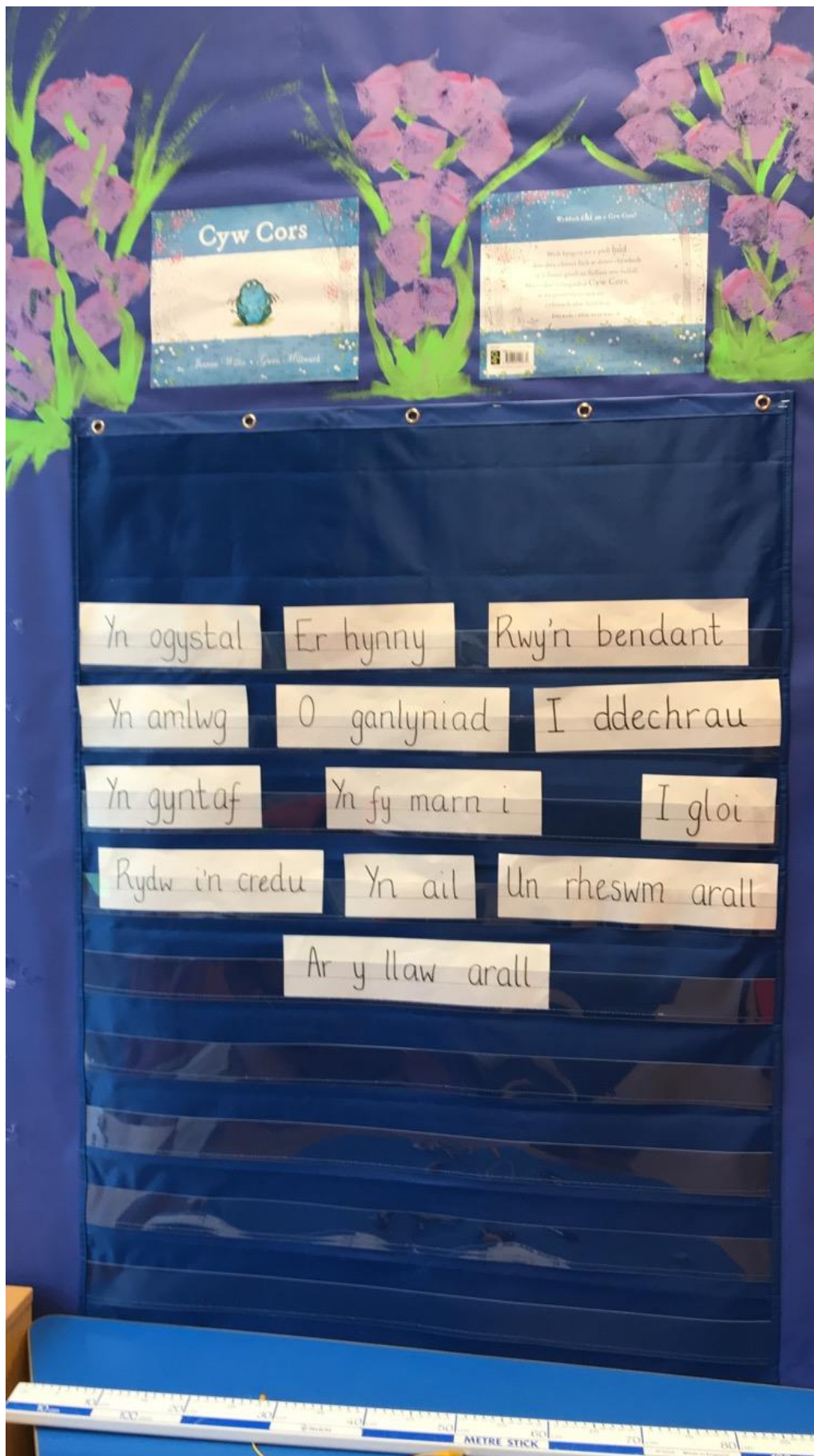
ATODIAD 6 – WAL GEIRFA 'CYW CORS'

ATODIAD 7 – MAP SYMBOLAU (PIE CORBETT)

mae'r yn le
 a iawn.
 1^{af} mae ✓ y
 a'r yn shhh!
 2^{af} dyma'r yng
 i gael
 wrth .
 mai dim ond
 oherwydd ✓ yn
 y .
 yn ! i, × × yn
 medru y o
 oherwydd mae'n ✓
 mewn .

O mae'n le
 gwefreiddiol,
 a chyffrous.
 1 arall →
 prydferth .
 × ond
 neu mynd .
 Rwy'n ben
 orau !
 " " i'r
 cewch !

Ysgrifennu a dilychmydd

Yn ychydig o amser, dilychmydd ymroddwyr yn ymuno â'r ddu a'r gwyn. Yn ychydig o amser, dilychmydd ymroddwyr yn ymuno â'r ddu a'r gwyn. Yn ychydig o amser, dilychmydd ymroddwyr yn ymuno â'r ddu a'r gwyn.

- Yn ychydig o amser, dilychmydd ymroddwyr yn ymuno â'r ddu a'r gwyn.
- Cyfleu'r wybodaeth a'u trafodwyd

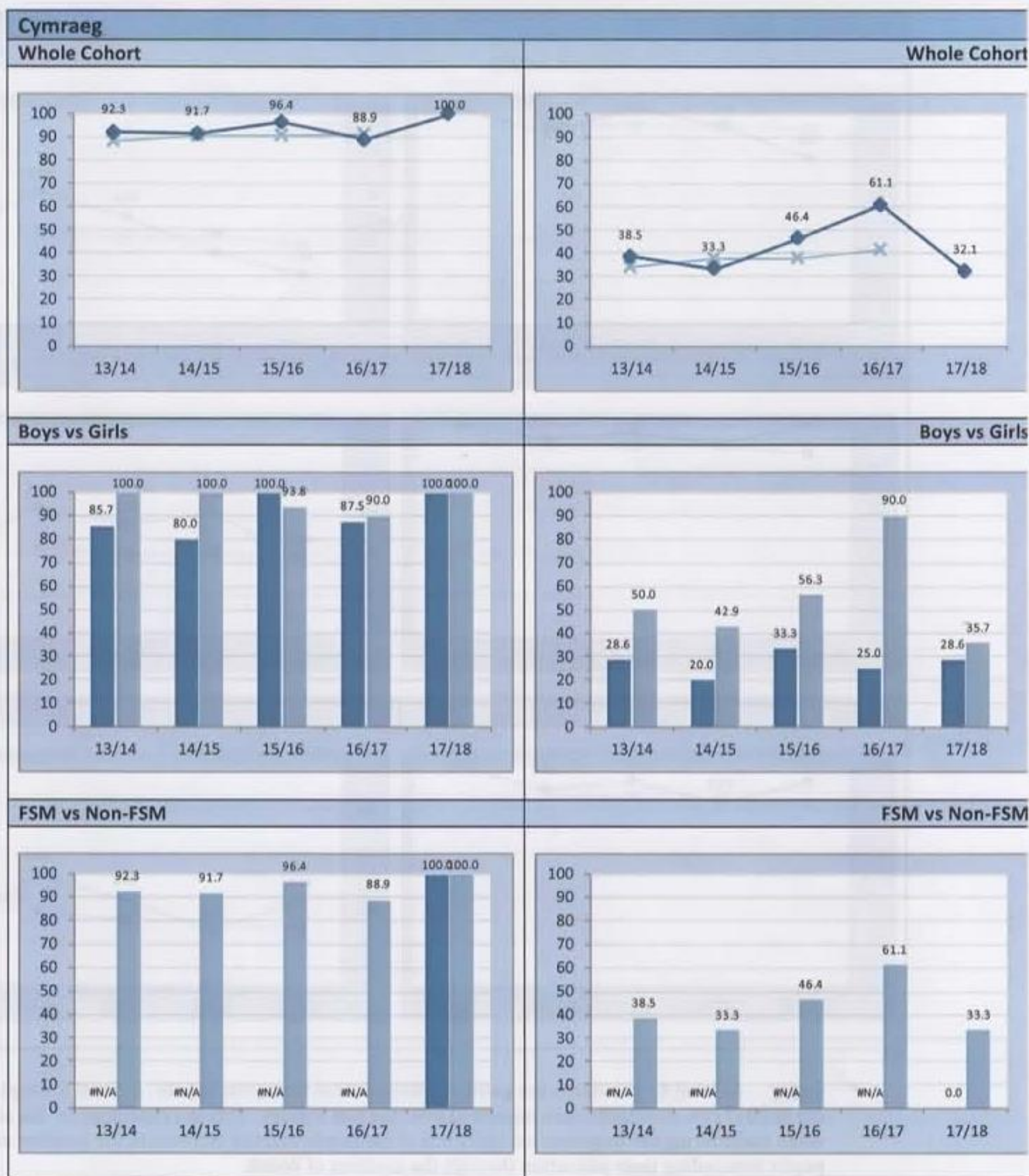

Barti Ddu ydychydig.
Rwy'n dod O Gymru fach.
Mae gen i fath newt ddu.
Het dri chornel a Phlun indal.
Rwyf wedd. telthior byd.
Yn llong draw i'r corbi.
Affrig, Sbaen a Brwsel.

wyt ti'n dangos dy fod yn gallu defnyddio
riflythyren.

Dechrau cofnodi'n fwy annibynnol.

dd arbenig at dy waith heddiw.

Cymraeg (100%) Standards are good.

- All pupils achieved level 4+.
- At level 4+ the school has outperformed the LA in 4 of the last 5 years.
- At level 5+ performance showed a considerable dip from the previous year (-29%). This is the first time the school has been below the LA in the last 3 years

ATODIAD 11 - ADRODD YN ÔL I'R YSGOL 'PROFIAD DEWISOL'

Gwelwyd bod y plant yn dueddol o droi i'r Saesneg pan nad oedd athro o gwmpas. Yn y Cyfnod Sylfaen, roedd plant yn sgwrsio gyda'i gilydd yn Saesneg wrth chwarae yn yr ardaloedd pan na fyddai athro neu gynorthwyydd gerllaw. Yng Nghyfnod Allweddol 2, byddai'r plant yn siarad Saesneg i'w gilydd wrth wneud gwaith grŵp neu pan fyddai athro yn gadael y dosbarth. Gwelwyd hefyd mai Saesneg oedd yr iaith i'w glywed ar yr iard rhan fwyaf.

Teimlir fod y Gymraeg yn cael ei ddefnyddio llawer fwy tu allan i ddosbarthiadau o ganlyniad i'r Eisteddfod. Gwelwyd plant ym mlwyddyn 1 y ffrwd Saesneg yn canu caneuon Cymraeg wrth newid ar gyfer chwaraeon. Roedd y plant yn cytuno bod ganddynt fwy o gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg fel rhan o'r Eisteddfod.

Gwelwyd yn ystod cyfnodau darllen fod y rhan fwyaf o blant yn dewis darllen llyfrau Saesneg. Dywedodd disgyblion Cyfnod Allweddol 2 fod gwell ganddynt ddarllen yn Saesneg am nad oedd y llyfrau Cymraeg yn apelio atynt. Roeddent yn teimlo bod y llyfrau Cymraeg yn anaeddfed ac nad oeddent yn ddiddorol.

- [Pennaeth: lefelau darllen y plant ddim yn cyfateb gyda'i oedran - y llyfrau maen nhw'n medru darllen ddim yn apelio atynt e.e. Gallu darllen Harry Potter yn Saesneg ond mae hyn yr un lefel yn Gymraeg a phlant ddim ar y lefel yma. Wedi edrych mewn i lyfrau sydd gyda gallu isel, diddordeb uchel.](#)

Celtiaid Cymreig:

Cyfnod Sylfaen - athrawon yn defnyddio'r talebau yn effeithiol - hybu'r defnydd o'r Gymraeg yn yr ardal allanol, ar yr iard (lle mae defnydd y Gymraeg yn wan).

Cyfnod Allweddol 2 - wrth siarad gyda disgyblion y ffrwd Saesneg, roeddent yn teimlo nad oeddent yn ymwneud llawer gyda'r Celtiaid Cymreig rhagor ac mai cyfrifoldeb y ffrwd Gymraeg oedd e. Nid oedd ganddyn nhw dalebau i'w roi allan i'w cyddisgyblion ac felly nid oeddent yn cael eu hannog i siarad Cymraeg. Ar ôl siarad gyda'r athrawes a oedd yn gyfrifol am y Celtiaid Cymreig heddiw, dywedodd ei bod nhw'n datblygu 'Cymraeg Campus' gyda'r ffrwd Saesneg. Yn ystod y cyfnod yr ydym wedi bod yn yr ysgol, prif waith y Celtiaid Cymreig oedd yr Eisteddfod ac felly nid ydym wedi cael cyfle i weld ei gwaith ehangach.